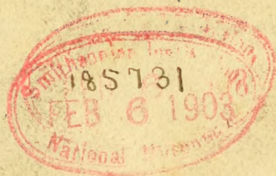
ENCHIRIDION

GENERUM ANIMALIUM.

Auctore

G. FISCHER.

1823.

CLASSES ANIMALIUM.

Animalia sunt corpora organica motu voluntario donata, qui et plantis sic dictis sensilibus recusatur.

Nominantur Spondylophora, (vertebrata), si vertebris aut sceleto plus minusve completo gaudent; vel Aspondylota, (invertebrata) si vertebris carent.

Aristoteles easdem sectiones admisit, dirimens animalia in *haematophora*, sanguine rubro donata, et in *namatophora* (ιχοροφορα Arist.) lympham loco sanguinis vehentia.

Omnia animalia respirant, nullum sine respiratione existere potest. Duplex datur modus respirationis, per *pulmones* vel per *branchias*; hic animalibus aquaticis, ille terrestribus proprius est.

Sed organa ista in variis animalibus variant, et ab istis desumitur ratio animalia in classes dividendi.

Animalia respirant enim:

I. Per pulmones proprie sic dictos,

(Pneumonopnunta).

a. liberos in pectore;

α. vivipara.

Cl. I. Mammalia. L.

β. ovipara.

Cl. II. Metataxymera.
Monotremata. G.

b. adhaesos costis et vertebris,

Cl. III. Aves. L.

c. vesiculosos;

Cl. IV. Reptilia. L.

II. Per branchias;

(Branchiopnunta).

a. arcuatas;

Cl. V. Pisces. L.

b. lamellosas;

Cl. VI. Cephalopoda. Cuv.
Cl. VII. Mycoda. Fisch.

Cl. VIII. ASCIDIÆ. Sav.

c. uncinatas; Cl. IX Stropopoda.

d. ramosas; cirripeda. al.

Cl. IX. CRUSTACEA. Cuv.

e. fimbriatas;

Cl. XI ANNULATA. Lam.

III. Per rhigmata s. rimas;

(RHIGMATOPNUNTA).

Cl. XII ARACHNOIDA. Lam.

IV. Per stigmata;

(STIGMATOPNUNTA).

Cl. XIII INSECTA. L.

Cl. XIIII ENTHELMINTHA. Vienn. Entozoa. Rudolphi.

V. Per siphones s. tubulos;

(SIPHONOPNUNTA).

Cl. XIV. RADIATA. Lam.

Cl. XV ACALEPHÆ. Cuv.

Cl. XVI PHYSETA. Fisch.

Cl. XVIII. HOMOTHALAMI. Fisch.

VI. Per totam epidermidem;

(DERMATOPNUNTA.)

Cl. XVIII. POLYPI. Lam.

Cl. XIX. AMORPHOTA. Fisch.

Divide tu, quocunque velis modo, semper habebis
Partes pro toto; pars modo tota tibi.

CLASSIS (1). XIX.

AMORPHOTA. Fischer.

Infusoria, Microscopica Aliorum.

Animalia gelatinosa a forma reliquorum prorsus recedentia.

Apertura, oris aemula, nulla.

Infusoria dicuntur quia in infusis nascuntur; *microscopica* appellantur, quia oculis nudis cognosci nequeunt. Verum enim nec omnia infusoria, nec omnia microscopica sunt Amorphota.

Auctores: Leeuwenhoek; Ledermüller; Backer; O. F. Müller; Schrank; Spallanzani; Cuvier; Lamarck; Nitsch.

Ordo. I. Nuda.

a. corpore, crassiusculo aut capacitate quadam, donato.

Genera. Monas. Müll.

Volvox. M.

Proteus. M.

Enchelis. M.
Vibrio. M.

b. corpore membranaceo.

Gonium. M.
Cyclidium. M.
Paramecium. M.
Leucosia. M.
Colpoda. M.
Bursaria. M.
Bacillaria. Gmel. Nitsch.

ORDO. II. ADPENDICULATA.

Partibus quibusdam externis, s. pilis, s. cornibus s. cauda;

a. ecaudata;

Trichoda. M.
Kerone. M.

b. caudata.

Cercaria. M.
Diphasia. Fisch. *Furcocerca.* Lam.

Nota. Animalia hujus Classis *Metamorphotica* appellari possunt, quippe quae transitum formae alterius in alteram offerre non sine argumento suspicamur.

CLASSIS (2). XVIII.

POLYPI. LAMARCK.

Animalia gelatinosa, subcylindrica; corpore contractili et canali intestinali.

Os distinctum vel ciliatum vel tentaculatum.

AUCTORES. Büttner; Peyssonel; Marsigli; Réaumur; Donati; Ellis; Solander; Pallas; Cuvier; Lamarck; Bosc; Cavolini; Esper; Lamouroux.

Baker; Baster; Rösel von Rosenhoff; Schäffer; Trembley.

ORDO. I. POLYPI NUDI.

FAMIL. I. POLYPI CILIATI.

a. Ore ciliato; ciliis continuo vibrantibus.

GENERA. Trichocerca. Lam. *Cercar.* M.

Vaginicola. Lam. *Trichoda.* M.

b. ciliis rotatoriis.

Folliculina. Lam. *Vortic.* M.

Furcularia. Lam. *Vort.* M.
Urceolaria. M.
Vorticella. M.
Stentor. Oken. *Vortic.* M.
Tubicolaria. Lam.

Famil. II. Polypi tentaculati.

Polypi tentaculis instructi, constanter sessiles aut sponte sese adfigentes, aut liberi.

Hydra. L.
Coryne. Lam. *Hydra.* M.
Pedicellaria. M.
Cristatella. Cuv.

Ordo II. Polypi oecemate inclusi.

Oecema, *(polypier)*, a græco οικης, domus, est domicilium vel corneum et flexile, vel calcareum, in quo polypi in societate vivunt. Corallium a quibusdam nominatur, a Lamarckio *Polyparium* propositum fuit, quod vero Grammatices leges adsumendum negant. Oecema crescens cum animalibus sed inorganicum ita variat, ut inde non soli ordines sed et genera depromantur.

SECTIO. I. POLYPI OECEMATE FLEXILI.

FAMIL. III. SPONGIÆ.

Polypi œcemate fibroso aut carnoso.

Polypi priorum nondum detecti.

Ephydatia. Lamrx. *Spongilla*. Lk.
Spongia. L.
Alcyonium. L.

FAMIL. IV. CELLEPORÆ.

Cellulis non irritabilibus, singulis aut collectis.

Siphonophora. Fisch. *Tubulipora*. Lam.
Cellepora. Fabr.

FAMIL. V. PETALONIDÆ.

Œcematibus foliaceis, cellulis tubulosis obsitis.

Petalonia. Fisch. *Eschara*. Pall. *Flustra*. L. (*)

(*) Nomina τὸ *Flustra* (solummodo in plurali adhibenda) et *Escharae*, ita promiscue et confuse ab auctoribus adhibentur ut e terminologia prorsus delenda sint.

Berenice. Lx.
Pherusa. Lx. *Eschara* Al.
Electra. Lx. *Eschara* —
Elzerina. Lx. *Eschara* —

FAMIL. VI. CELLULARIÆ.

Cellularia Pall. *Cellaria*. Al.
Caberea. Lx.
Canda Lx.
Acamarchis. Lx.
Crisia. Lx.
Menipea. Lx. *Cellul.* Pall. *Sertular.* Gm. *Tubular.* Esp.
Loricaria Lam.
Eucratea. Lx.
Alecto. *id.*
Lafœa. *id.*
Hippothoë. *id.*
Aitea. Lx. *Anguinaria*. Lam.

FAMIL. VII. SERTULARIÆ.

Cellulis ramosis.

Palythea. Lx. *Cell.* Sol. *Sertul.* Gm.
Amathia. Lx. *Serialaria* Lm.

Nemestresia. Lx.
Aglaophenia. Lx.
Dynamena. Lx
Sertularia. L. Pall. et Al.
Idia. Lx.
Entalophora. Lx.
Clytia. Lx. *Campanularia.* Lm.
Thoa. Lx. *Tubul.* Pall. *Sertul.* Al.
Salacia. Lx.
Cymodocea. Lx.
Amphitoites. Lx.

FAMIL. VIII. TUBULARIÆ.

Cellulis tubuliformibus et corneis.

Tibiana. Lam.
Plumatella. Bosc. Lam. *Naïsa* Lx. *Tubul.* Al.
Cornularia. Lam.
Telesto Lx. *Dichotomaria.* Lm.
Liagora. Lx. *Dichotom.* Lm.
Liriozoa. Lam.
Neomeris. Lx.

Famil. IX. Corallinæ.

Acetabularia. Lam. *Tubular.* Gm.
Olivia. Bert.
Polyphysa. Lam. *Fucus.* Turn.
Nesea. Lamx.
Galaxaura. Lx. *Tubul.* Gm. *Corallina*, Al.
Jania. Lx.
Corallina. L.
Cymopolia. Lx.
Amphiroa. Lx.
Halimeda. Lx. *Flabellaria.* Lam.
Udotea. Lx.

Famil. X. Gorgoniæ.

Œcemate corticifero.

a. Axi non articulato.

Anadyomena. Lx.
Antipathes. Pall.
Gorgonia. L.
Plexaura. Lx.
Eunicea. *id.*
Muricea. *id.*
Primnoa. *id.*

Corallium. Lam. *Madrepor.* L.
Isis, Pall. *Gorgon.* Sol.

FAMIL. XI. ISIDEÆ.

Melitea. Lx.
Mopsea. Lx.
Isis. L.

SECT. II. POLYPI ŒCEMATE CALCAREO, *nec flexili*, INCLUSI.

A. Œcemate foraminoso.

Cellulis parvis perforatis, fere tubulosis, non laminosis.

FAMIL. XII. RETEPORÆ.

Œcemate reticulato.

Adeona. Lx.
Pentapora. Fisch. *Flustra.* Lam.
Retepora. Lam.
Discopora. Lam.
Diastopora. Lx.
Obelia. Lx.

FAMIL. XIII. MILLEPORÆ.

Œcemate globoso aut ramoso.

Ovulites. Lam.

Dactylopora. Lam. *Reteporites* et *Eudea*. Lx.

Lunulites. Lam.

Orbulites. Lam.

Ocellaria. Lam.

Melobesia. Lx.

Alveolites. Lam.

Distichopora Lam.

Hornera, Krusensterna et Tilesia. Lx.

Theonea. Lx.

Chrysaora. Lx.

Millepora et Nullipora. Lam.

Spiropora. Lx.

Idmonea. Lx.

B. Œcemate lamellifero, lapideo, stellis lamellosis aut sulcis undatis lamellosis.

FAMIL. XIV. CARYOPHYLLARIÆ.

Caryophyllia. Lam.

Turbinolia. Lam.

Cyclolites. Lam.
Fungia. Lam.

FAMIL. XV. MÆANDRINÆ.

Pavonia. Lam.
Apsendesia. Lx.
Agaricia. Lam:
Mæandrina. Lam.
Hydnophora. Fisch. *Monticularia*. Lam.

FAMIL. XVI. ASTROIDEÆ.

Echinopora. Lam.
Explanaria. Lam.
Astrea. Lam.

FAMIL. XVII. MADREPORÆ.

Porites. Lam.
Seriatopora. —
Pocillopora. —
Madrepora. L.
Oculina. Lam.
Stylina. —
Sarcinula. —

C. Œcemate tubulato.

Lapidea, tubulis distinctis et parallelis.

FAM. XVIII. TUBIPORÆ.

Alysites. Fisch. *Catenipora.* Lam.
Favosites. Lam.
Eunomia.
Tubipora. Pall.

CLASSIS (3). XVII.

HOMOTHALAMI

s. *Siphonata.*

Animalia simillima polypis, sed constanter octo tentaculis ciliatis munita.

Excepto canali intestinali viscera deteguntur in folliculo cylindrico inclusa, quorum usus nondum cognitus est; aliaque granulosa, quæ pro ovariis habentur.

Œcemata formant, polyporum ad instar, quæ vero, ipsa organica, vivunt.

Sunt itaque, sensu proprio sic dicto, animalia composita.

Auctores. Savigny. Cuvier. Lamarck.

Hæc animalia vel libera natant in mari vel fixa sunt, aut aliis corporibus marinis adhærentia.

A. Homothalami fixi.

Polypi tubuliferi Lamarck.
Anthelia Sav.
Xenia. *id.*

Ammothea. *id.*
Lobularia. *id.* *Alcyonium.* Al.

B. Homothalami liberi.

Veretillum. Lam.
Funicularia. *id.*
Pennatula. L.
Renilla. Lam.
Bactiria. Fisch. *Virgularia.* Lam.
Encrinus. L.
Umbellaria. Lam.

CLASSIS (4). XVI.

PHYSETA.

Radiata Lam.

Acalephœ hydrostaticœ. Cuv.

Animalia composita, nec ore, nec ventriculo communi, sed osculis et ventriculis pluribus singulis munita.

Corpore vesiculoso, una aut pluribus vesicis mari supernatante, apertura dubia.

Tentacula bifaria longa pendentia, vesicæ adfixa, nec cum illa communicantia; altera suctoria, altera ovariorum vices gerentia.

Tot oscula totque ventriculos habent quot tubuli suctorii.

Respiratio eorum num fiat per cristam, quæ a quibusdam cum branchiis comparatur, an per tubulos suctorios ipsos, res adhuc est dubia.

Auctores. Forskäl; Bosc; Cuvier; Lamarck; Lesueur; Peron; Tilesius; Eysenhardt; Eichwald.

A. PHYSETA *vesica oblonga aut ovali unica.*

Physalia. Lam. *Holothuria.* L.
Rhizophysa. Per. *Physsophora.* Forsk.

B. PHYSETA *vesicis pluribus.*

Physsophora. Forsk.
Stephanomia. Peron.

CLASSIS (5). XV.

ACALEPHÆ. Cuvier.

Radiata. Lam.

Animalia corpore libero aut fixo, gelatinoso, transparenti, orbiculari, lævi, sursum convexo, infra concavo, ore nudo aut tentaculis circumdato.

Quæ habuerunt alii ora plura, aperturæ ovariorum videntur. Cuvier.

Interne fibræ vel vasa quædam observantur usus dubii.

Liberæ disco variæ formæ et densitatis teguntur, quem *umbraculum* appellamus. *Clypeus* quibusdam est, sive concha, partes molles sustinens.

Auctores. Peron; Lesueur; Cuvier; Lamarck; Chamisso; Eysenhardt.

Nota. Nomen classis proprietati animalium singulari debet. succum secernendi urentem; inde nomen antiquorum *urticarum marinarum*. Nec vero solis Acalephis sed et Physetis et plurimis Radiatis vis urendi inest.

A. Liberæ.

Velella. Lam.
Porpita. *id.*
Diphyes. Cuv.
Cestum. Lesueur.
Callianira. Peron.
Beroë. Müll.
Noctiluca. Suriray.
Carybdea. Per.
Eudora. *id.*
Callirrhoë. *id.*
Dianaea. Lam.

Lymnorea *Geryonia* *Oceania* *Pelagia* *Melicerta*	Peron.

Aurelia. Per.
Obelia. *id.*
Ephyra. *id.*
Orythia. *id.*
Cassiopea. *id.*
Cephea. *id.*
Rhizostoma. Cuv.

Cyanæa (et Chrysaora) Per.
Phorcynia et Eulimene). *id*.
Æquorea (et Foveolia). *id*.

B. Fixæ.

Lucernaria. Müll.
Zoanthus. Cuv. *Hydra*. Gm.
Actinia. L.

CLASSIS (6). XIV.

RADIATA. LAMARCK.

Echinodermata Cuvier.

Animalia corpore libero, ut plurimum suborbiculato, resupinato, intus extusque partibus radiatim dispositis.

Nec caput, nec oculi, nec membra articulata.

Os inferius, ab ano distinctum aut cum eo confusum.

Machina ossea valde composita in variis generibus ventriculum sustinet atque extendit. Hæc in ore quinque dentibus acuminatis desinit.

Ceterum et vasa hepatica, ovaria et nervi observantur.

Respiratio fit per tubulos crustam animalis regularibus figuris perforantes.

Sunt ovipara.

Spinæ corporis mobiles sunt et ex arbitrio animalis moventur. (Spallanzani).

Auctores. Klein, Leske, Lamarck, Cuvier, Link, Spix, — Scilla.

Ordo I. Stellata.

Corpore stellæformi s. radiato. Unicum orificium ori et ano inserviens.

Comatula. Lam.
Euryale. *id.*
Ophiura. *id.*
Asterias. L.

Ordo II. Echinata.

Corpore globoso s. ovali, crustaceo, echinato; ore ab ano distincto.

Aspistes. Fisch. *Scutella.* Lam.
Clypeaster. Lam. *Echinanthus.* Kl.
Fibularia. *id.* *Echinocyamus.* Leske.
Echinoneus. *id.*
Galerites. *id.*
Ananchites. *id.* *Galea.* Kl.
Spatangus *id.*
Cassidulus. *id.*

Nucleolites. *id.*
Echinus. L.

ORDO III. FISTULATA.

Corpore elongato s. fistuloso, spinoso vel nudo, contractili; ore tentaculato vel labiato ab ano distincto.

Holothuria. L.
Fistularia. Lam.
Molpadia. Cuv.
Minyas. Cuv.
Priapulus. Lam.
Siphunculus Gmel.

CLASSIS (7). XVIII.

ENTHELMINTHA. Viennensium.

Entozoa, Rudolphi.

Vers intestinaux.

Animalia mollia formæ variæ, p'erumque elongatæ, nuda, acephala, apoda, semper in corpore aliorum animalium viventia.

Os unicum vel multiplex.

Respiratio per poros vel stigmata in quibusdam agnoscitur.

Vasa circulationis nulla.

Excepto canali intestinali, et organa hepatica, et ovaria inveniuntur.

Sexus in quibusdam uterque observersatur distinctus. Quædam ovipara, alia vivipara videntur.

Generatio in corpore animalium multas excitavit opiniones, sed modo Amorphotorum s. Infusoriorum oriri videntur.

Auctores. Redi, Valisnieri, van Dœveren, Pallas, Müller, Bloch, Gœtze, Zeder, Fröhlig, Brera, Rezius, Bremser, Rudolphi, Cuvier, Lamarck, Schreibers et Viennenses alii.

Ordo. I. Nematoidea.

Corpore tereti elastico, ore et ano, sexuque utroque distincto.

* Filaria. M.
Trichosoma. Rud. *Capillaria* Zed.
* Trichocephalus. Walth.
Oxyuris. R.
Cucullanus. M.
Spiroptera. R. *Cystidicola.* Fisch.
(antea *Ophiostoma.* R.) *Acuaria* Viennens. *Fissula.* Lm.
Physaloptera. R.
Strongylus. Müll.
* Ascaris. L.

(*) Genera in corpore hominis obvia asterisco notata sunt.

Ophiostoma. R.

Liorhynchus. R. *Streblorhynchus.* Fr. *Gœzia.* Z.

ORDO. II. ACANTHOCEPHALA.

Corpore teretiusculo, utriculari, elastico; proboscide retractili seriatim uncinata; utroque sexu distincto.

Echinorhynchus. Gmel.

ORDO. III. TREMATODA.

Corpore depresso vel teretiusculo, molli poris uno vel pluribus suctoriis; hermaphrodita.

Monostoma. Z. *Festucaria.* Schr.
Amphistoma. R. *Strigea* Abild.
Distoma. Rez. *Fasciola.* L.
Tristoma. Cuv.
Pentastoma. R.
Polystoma. Z.

ORDO. IV. CESTOIDEA.

Corpore elongato depresso molli, continuo vel articulato; capite labiato aut bothriis

sive osculis suctoriis duobus vel quatuor instructo; hermaphrodita.

Caryophyllæus. G.
Scolex. Müll.
Gymnorhynchus. R. *Scolex* Cuv.
Tetrarhynchus. R. *Tentacularia*. Bosc.
Ligula. Bl.
Triænophorus. R *Tricuspidaria*, *Cysticercus*. Alior.
* Bothriocephalus. Brems. *Tænia*. Alior.
* Tænia. L.

Ordo. V. Cystica.

Corpore vesiculoso, ore unico, aut pluribus osculis suctoriis uncinis coronatis obsito. Organa sexus incognita.

Anthocephalus. R.
* Cysticercus. R. *Hydatis*. Alior.
Hydatigera. Lam *Cysticercus*. R.
Cœnurus. R. *Tœnia*. Gm.
* Echinococcus. R.

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 01298 0561